

Belastingplicht gemeenten bij het verwerken van PMD-afval in openbare prullenbakken

Per 1 januari 2023 zijn producenten en importeurs van verpakkingen verantwoordelijk voor de inname van verpakkingsafval in openbare ruimten en openbare prullenbakken (artikelen 1, tweede lid, 2 en 3, in verbinding met 7 van het Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid). De kosten voor het ledigen en verwerken van afval in openbare ruimten en openbare prullenbakken komen tot dat tijdstip met name voor rekening van gemeenten en andere openbare lichamen.

Een definitief systeem om de kosten voor inname – via Stichting Afvalfonds Verpakkingen - neer te leggen bij de verantwoordelijk producenten en importeurs van verpakkingen is nog niet gereed. In afwachting van het definitief systeem wordt ervoor gekozen om voor het verwerken van afval in openbare ruimten en openbare prullenbakken gebruik te maken van de bestaande infrastructuur, waarbij gemeenten en andere openbare lichamen regie blijven voeren over het beheer, het ledigen en verwerken van het afval. St. Afvalfonds Verpakkingen zal aan gemeente een vergoeding betalen van € 0,76 per kilo voor het aandeel papier, metaal en drankkarton (PMD) in dit afval.

Vraag

Zijn gemeenten Btw verschuldigd over de door hen ontvangen vergoeding voor de inname van verpakkingsmateriaal in openbare ruimten en openbare prullenbakken?

Antwoord

Ja, gemeenten zijn Btw verschuldigd over de door hen ontvangen vergoeding voor de inname van verpakkingsmateriaal in openbare ruimten en openbare prullenbakken.

Beschouwing

Prestatie onder bezwarende titel?

Een levering of dienst kan slechts worden geacht 'onder bezwarende titel' in de zin van artikel 2, eerste lid, van de Btw-richtlijn te zijn verricht als er een rechtstreeks verband bestaat tussen de prestatie enerzijds en een werkelijk door de belastingplichtige ontvangen tegenprestatie anderzijds. Van een dergelijk rechtstreeks verband is sprake wanneer er tussen de dienstverrichter enerzijds en de ontvanger ervan anderzijds een rechtsbetrekking bestaat in het kader waarvan over en weer prestaties worden uitgewisseld, waarbij de door de verrichter van die handeling ontvangen vergoeding de werkelijke tegenwaarde vormt voor de aan deze ontvanger verrichte dienst.

In dit geval ontvangt een gemeente een vergoeding voor inname van afval in openbare ruimten en openbare prullenbakken. Deze vergoeding is gebaseerd op het aandeel PMD in het door de gemeente ingezamelde afval. Stichting Afvalfonds Verpakkingen betaalt deze vergoeding op basis van de met de gemeente gemaakte afspraak dat voor de invulling van de verantwoordelijkheid van producenten en importeurs gebruik wordt gemaakt van de bij de gemeente bestaande infrastructuur.

Economische activiteit?

Een economische activiteit wordt in het algemeen als 'economisch' gekwalificeerd wanneer zij van permanente aard is en wordt uitgevoerd tegen een vergoeding die wordt ontvangen door degene die de transactie uitvoert. Het begrip 'economische activiteit' is moeilijk nauwkeurig te definiëren. Alle omstandigheden waaronder de activiteit plaatsvindt, moeten worden onderzocht, waarbij per geval een beoordeling daarvan wordt verricht tegen de

achtergrond van hetgeen een typische gedraging zou zijn van een ondernemer die op het betrokken gebied actief is. In dit geval een ondernemer op het gebied van afvalverzamelaars.

Het is van algemene bekendheid dat er private afvalinzamelaars zijn die (in opdracht van gemeenten) afvalketens voor hun rekening nemen. Er is mitsdien sprake van het opereren op een markt. Hierdoor kwalificeert de activiteit als een economische activiteit.

Handelen als overheid?

Een publiekrechtelijk lichaam handelt alleen als overheid als het lichaam bij de uitvoering van de opgedragen wettelijke taak gebruikmaakt van overheidsprerogatieven, voorrechten of bevoegdheden van openbaar gezag (overheidsbevoegdheden). Het publiekrechtelijk lichaam dient dus:

1. uitvoering te geven aan een taak die hem door de wetgever is opgedragen, en
2. bij de uitvoering van die wettelijk opgedragen taak gebruik te maken van overheidsbevoegdheden.

Tot 1 januari 2023 is de gemeente verantwoordelijk voor de inname van verpakkingsafval in openbare ruimten en openbare prullenbakken; ik verwijs gemakshalve naar de brief van het Ministerie van Financien van 12 november 2019, kenmerk 2019-0000183744.

Na 1 januari 2023 ligt deze verantwoordelijkheid bij producenten en importeurs van verpakkingen. Vanaf die datum vormen de door de gemeente verrichte activiteiten in het kader waarvan een vergoeding wordt ontvangen, geen handeling als overheid.